

Jugoslovenska muslimanska organizacija

Vrsta: Seminarski | Broj strana: 7

Jugoslovenska muslimanska organizacija (JMO) nastaje ujedinjenjem bošnjačkih lokalnih političkih organizacija u februaru 1919. godine. Imala je i svoj političko-informativni list – „Vrijeme“. Prvi predsjednik JMO bio je tuzlanski muftija hadži hafiz Ibrahim Maglajlić, a JMO je na izborima za Ustavotvornu skupštinu Kraljevine SHS raspisanim novembra 1920. u BiH osvojila najveći broj glasova i 24 mandata. Njen najistaknutiji član zapravo je sve vrijeme bio dr. Mehmed Spaho, koji nakon sporazuma sa radikalsko-demokratskom vladom marta 1921, dobija novi ministarski resor - industrije i trgovine. JMO je ovim sporazumom izborila član 135. u Ustavu Kraljevine SHS, koji je u historiji prepoznat kao "turski paragraf", a kojim se, zapravo, određuje da BiH tada "ostaje u postojećim granicama". Tokom 1923. JMO se raspada na dva krila, Mehmed Spaho ostaje u jednom (JMO), a Ibrahim Maglajlić u drugom (JMNO)

Položaj Bošnjaka za vrijeme ujedinjenja Kraljevine SHS

Sa ujedinjenjem Kraljevine Srba Hrvata i Slovenaca 1918. godine za sve Bošnjake nastala su burna vremena. Bošnjaci su se našli u jednoj socijalno-ekonomski i politički novoj i složenoj situaciji. Prema podacima iz posljednjih godina austrougarske uprave u BiH je bilo oko 45.000 Bošnjaka koji su bili vlasnici malih zanatskih i trgovačkih radnji. Oni su, uz nešto najamnih radnika, činili osnovnu masu bošnjačkog stanovništva. Bošnjaci su pretežno bili zemljoposjednici sa kmetovima, prema popisu iz 1910 bilo ih je ukupno 9.573, većinu su činili sitni posjednici sa jednim ili dva čifluka. Pravih posjednika bilo je oko tridesetak, a zemljoposjednika bez čifčija bilo je oko tri hiljade. Ujedinjenjem Kraljevine SHS prema Bosni i Hercegovini bila je zaoštrena genocidna politika, najviše prema Bošnjacima kao muslimanima. U početku je ubijeno oko 3000 muslimana od strane poznatih bandita Maje Vujovića i Petra Rogana. Redovno se izvještavalo telegramom u Beograd kakvo je stanje u BiH u tim izvještajima se najviše govorilo o stradanjima u Bosni, koja predstavljaju jednu od osnovnih karakteristika cjelokupnog života i stanja u Bosni. Dešavali su se napadi na imovinu, također i stalni povici upućeni Bošnjacima da se sele iz Bosne. Progonima su bili izloženi i Bošnjaci u sandžaku. Vlasti su tako postupale sa Bošnjacima, uprkos činjenici da se članom 10 tj. Ugovorom o miru sa Austrijom od 10. IV. 1919. god. Kraljevina SHS se obavezala da će Bošnjacima pružiti punu zaštitu u pogledu njihovog ličnog integriteta, tako i svim njihovim vjerskim ustanovama. Uprkos tome oni su opet preuzimali vakufsku imovinu i džamije proglašavali dotrajalim i rušili ih. Situacija u kojoj je živjelo Bošnjačko stanovništvo uvjetovala je potrebu njihovog političkog okupljanja. Do osnivanja lokalnih političkih organizacija radi zaštita lične i imovinske sigurnosti Bošnjaka došlo je prvo u Tuzli, a kasnije u Sarajevu i drugim gradovima BiH.

Formiranje Jugoslovenske muslimanske organizacije (JMO)

Početkom 1919 godine su se iskristalisale četiri struje. One su zastupale različite koncepcije u vezi sa uređenjem BiH i njenim položajem u državi. Te političke struje su se kretale od zagovaranja autonomije do prihvatanja i davanja podrške centralističkom uređenju zemlje. Na sastanku predstavnika ovih struja odlučeno je da se organizira jedinstvena organizacija pod imenom Muslimanska organizacija. Na osnivačkoj skupštini ove organizacije održanoj sredinom februara 1919 godine u Sarajevu, donesen je statut i program izabran centralni odbor. Odlučeno je da se preimenuje u Jugoslovensku muslimansku organizaciju (JMO). U odborima počev od centralnog pa naniže, dominantnu ulogu su imali trgovci zemljoposjednici vjerski i državni službenici i političari-intelektualci. U svoje glavne zadatke JMO je ubrajala postizanje lične i imovinske sigurnosti bošnjaka, zaštitu agrarnih interesa bošnjačkih zemljoposjednika i očuvanje muslimanske vjerske i vakufsko-mearifske autonomije. JMO je nastojala svojom organizacijom obuhvatiti i Bošnjake izvan Bosne, ali su to tadašnji vladajući srpski krugovi svim sredstvima grubo i odlučno onemogućavali. U pogledu unutrašnjeg državnog uređenja JMO se na prvom mjestu borila za autonomiju BiH koja za nju predstavlja osnovni okvir političkog djelovanja. Kako piše dr. Atif Purivatra u monografiji JMO u političkom životu Kraljevine SHS u programu te stranke posebno je istaknuto da se muslimani „nisu nikada otuđivali ni svojoj domovini ni jeziku, da su zadržali osjećanja čistog nacionalizma te da je jugoslovenstvo najprikladniji put zbližavanja i ujedinjenja. JMO je kako navodi

A. Purivatra, isticala da je bosanski problem osoben. On se ne može riješavati samo sa srpskog ili hrvatskog stanovišta, jer Bosna ima svoj historijski razvoj, poseban kulturni i socijalni život, posebno tle i sastav stanovništva, poseban mentalitet Bošnjaka-Muslimana, koji traži i poseban način tretiranja“. Neke kampanje su željele da se svi bosanski muslimani opredjele u Srbe ili Hrvate , JMO je od početka svog djelovanja imala masovnu podršku svih slojeva muslimanskog stanovništva. Podršku su joj davali i oni koji su se izjašnjavali kao Srbi ili Hrvati. Ali neki pojedinci su iz inata postajali pristalice drugih političkih stranaka i partija. Bilo je i pokušaja da se obrazuju i druge stranke sa muslimanskim predznakom, kao Muslimanska stranka dr. Safet-bega Basagića, Muslimanska težačka stranka Šukrije Kurtovića i dr., ali su se sve ubrzo raspale. Na skupštini u oktobru 1919, predstavnici JMO iz čitave BiH su suprostavljajući se centralističkom, u svoj program ponovo istakli zahtjev o autonomnom uređenju države.

**----- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE
PREUZETI NA SAJTU. -----**

www.maturskiradovi.net

MOŽETE NAS KONTAKTIRATI NA E-MAIL: maturskiradovi.net@gmail.com